

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Avgvstini Valerii, Veronensis Episcopi, De Rhetorica
Ecclesiastica Libri III. Perqvam Ervditi**

Valiero, Agostino

Coloniae, 1582

De rarione explicandar[u]m sacrarum literarum; quatenùs oratori
Ecclesiastico sit necesse. Cap. LII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-69050](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-69050)

De ratione explicandarū sacrarum literarum;
quatenus oratori Ecclesiastico sit necesse.

Cap. LII.

PORRO cum finitimus admodum sit Ecclesiastico
oratori sacrarum literarum interpret, & sapè in-
terpretis munere in ecclesia fungi sit necesse; de arte in-
terpretandi euangelia & vniuersam sacram scripturam,
iam dicendū videtur. Hac de re, quæ sanè in ecclesia Dei
est maximi momenti, præcepta tradiderunt sancti Hie-
ronymus, & Augustinus: proximis annis, copiosè scripsit
vir admodū doctus, qui de formãdis concionibus librum
vtilem conscripsit; nuper verò author bibliothecæ sanctæ,
vir eruditus F. Sixtus Senësis, ordinis Prædicatorū idem
argumentum tractauit; nos breuiter ac perspicuè collige-
mus, quæ clericis vtilia fore, iudicamus. hoc in primis ex-
plicationi sacrarum literarum necessarium est, vt varios
sensus, varia expositionum genera interpret teneat; dein-
dè ex illis interdum vnū, interdum plura adhibeat. sunt
autem quatuor sensus, siue expositiones, quas describimus,
vt facilius intelligantur, & in clericorum animis impri-
mantur: Historicus sensus siue literalis; tropologicus siue
moralis, allegoricus, & anagogicus. Sic definimus sen-
sum historicum, rei gesta narrationem, ac verborum se-
riem, communi & vsitata voce, siue propria, siue meta-
phorica, rem ipsam representantem: Propria voce expli-
cantur animalia, leo, homo: metaphorica, agni & leonis
nomine, Christus significatur. Tropologicã definimus siue
moralem expositionem, quæ ad vitæ emendationem my-
sticos sensus accommodat: allegoricã, quæ rerum gestarum
narrat-

narrationem, vmbra futurarum prætulisse demōstrat: anagogicam, qua, ad sacratiora caelestium figurarū præcepta, animus euehitur. Vno elemento aquæ, quatuor, quos enumerauimus, sensus, expressos, declarauimus. Historico sensu, aqua elemētum vnum è quatuor significat, quo sensu interpretanda sunt illa verba; Congregentur aqua in vnū locum: sensu morali, aqua tribulationes indicantur, vt expressit vir diuino numine afflatus, cū in psalmo dixit: Transiuimus per ignem & aquam, et eduxisti nos in refrigerium. Allegoricè, sanctissimū baptismi sacramētum, aquæ vocabulo significatur, quod admirabilis ille propheta ostendit, illis verbis, quæ, veluti à Deo prolata essent, protulit: Effundam super vos aquam mundam, & mundabimini ab omnibus inquinamētis vestris. Anagogicè, aqua æternam beatitudinē exprimit, vt fecit Hieremias propheta: Me dereliquerunt fontem aquæ viuæ, & foderūt cisternas dissipatas. Et quia omnium magister & Dominus Iesus Christus, tria priora expositionū genera adhibuit, eius exemplis contenti, alia perquirere superuacaneum putamus. Quarta expositionis, nimirum anagogicæ, à S. Paulo Apost. exemplum petemus. Exposuit D. N. legem Moysi, de dando repudio, historico sensu, cū dixit Iudæis: Moyses propter duritiam cordis vestri, permisit vobis, dimittere vxores vestras; à principio autē nō fuit sic: dico autem vobis, quicumq; dimiserit vxorem, nisi fornicationis causa, & alteram duxerit, mœchatur; & qui dimissam duxerit, mœchatur. Tropologicum sensum adhibuit idem Saluator, cū historiam Niniuitarum, & aduentum Regina Austræ ad Salomonem, narrans, ea ratione, perditissimos Iudæorū mores redarguit,

atq; eorum incredulitatem: Viri Niniuita surgent in iudicio cum generatione hac, & condemnabunt eam, quia in predicatione Iona egérunt poenitentiam, & ecce plusquam Iona hic. Regina Austri surget in iudicio cum generatione hac, & condemnabit eam, quia venit à finibus terra audire sapientiã Salomonis, & ecce plusquam Salomon hic. Allegorica expositiois exemplum dedit, cum Iudæos alloquens de Ioanne Baptista, dixit: Helias quidẽ vêturus est, et restituet omnia; dico aut vobis, quia Helias iam venit; & non cognouerunt eum, sed fecerunt in eum quacunq; voluerunt, significãs his verbis, Heliam in veteri testamẽto fuisse typum, & umbram vitæ Ioannis, qui ab exordio noui testamẽti venit in spiritu & virtute Helia. Anagogica expositioẽ usum B. Paulum in epistola ad Hebræos possumus obseruare, cum terram illam Palæstinarum, patribus repromissam, accommodat ad promissionem diuinæ gloriæ, terram illam tantoperè à patriarchis desideratam, & tot peregrinationibus quæsitam, non esse præsentem, visibilem, terrenam illam regionem Chanaanorum, sed futuram, inuisibilem atq; caelestem patriam, meliora habentem fundamenta, cuius Deus est artifex, & ciuitatem Dei viuentis, Hierusalem caelestem, multis angelorum millibus ornatam.

Qua oratione, sacrarum literarum sensus sint adhibendi.

Cap. LIII.

CAVEANT clerici, nè literæ perpetuò asideant, & solis syllabis ac dictionibus incumbant. Nam qui hoc faciunt, frigidi sine spiritu, exangues, aut potiùs ex-
animes